Dr. Huss

SVENSK

MUSIKTIDNING.

NITTONDE ÅRGÅNGEN.

1899.

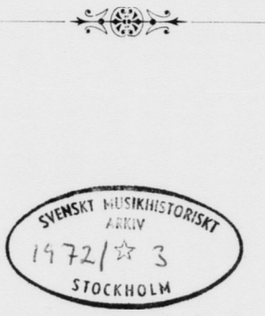

STOCKHOLM.
FRANS J. HUSS.
1899.

INNEHÅLL:

Biografier.

Sid.
Afzelius, Davida ... 25
Alfvén, Hugo ... 73
Bergman, Ellen ... 149
Bergström, Oscar ... 81
Billing, Elma † ... 93
Ditters von Dittersdorf, Karl ... 141
Gregorowitsch, Ch. ... 17
Hallén, Andreas ... 57
Henrikson, Gustaf ... 109
Hollstén, Ruth ... 133
Hwass, Tora ... 49
Hägg, Gustaf ... 65
Kuhlau, Frederik ... 101
Lange, Algot ... 33
Lindblad, Ad. Fredr. ... 1
Marteau, Henri ... 117
Mazér, Johan ... 13
Meissner, August ... 126
Nicolai, Otto ... 41
Patti, Adelina ... 9
Saloman, Siegfried † ... 94
Strauss, Johan † ... 84
Sörensen, Vendela ... 150
Östberg, Carolina ... 3

Dödsfall: Sid. 7, 15, 23, 31, 55, 63, 71 91, 99, 107, 115, 136, 139, 155
Dödsfall inom musik- och operavärlden 1898 ... 29

Historia, Estetik, Teknik m. m.

Andreas Hallén och hans nya opera »Valdemarsskatten» ... 57
Bach och Wagner ... 26
Blandad konst af Rich. Batka ... 151
Den musikhistoriska vetenskapen, af Tob. Norlind ... 142
Franz Berwald och hans opera »Estrella de Soria» ... 143
Fickuret som metronom ... 5
Förteckning öfver Fred. Kuhlaus kompositioner ... 111
Gåfvor till musikhistoriskt museum i Stockholm ... 119
Göthe och tonkonsten ... 95
Mazérska qvartettsällskapets 50 års-fest... 13
Mozart och hans opera »Enleveringen ur seraljen» ... 43
Musikhistoriskt museum i Stockholm ... 102
Något om disposition och intonation af kyrkoorgeln, af K—n ... 76
Något om komponerande i nutiden af S. Jadassohn ... 119
Nytt och gammalt om Beethoven. Anteckningar af A. W. Thayer ... 151
Olof Strandberg och J. M. Rosén af Sat Sapienti ... 77
Om förkortningar vid uppförande af större musikverk af Rich. Batka ... 75
Om violinmusiken och dess mästare af Mor. v. Kaiserfeld ... 118, 127, 135
Pianoelevers öfverspelning af H. ... 134
På Fréderic Chopins 50-åriga dödsdag ... 126
Suiten före Bach af Tob. Norlind ... 110
Tekniken såsom medel för pianospelet... 10
Till erinring om Peter Tschaikowsky ... 127
Ur E. von Hartmanns Estetik 42, 50, 60, 66, 74
Upprop till bildande af ett svenskt musikhistoriskt museum i Stockholm ... 26
Utländsk musikrevy för 1898 ... 12, 18
Ytterligare om text och musik i Mozarts opera »Enleveringen ur seraljen» ... 51
Webers »Friskytten». Minnen uppteckade af Edv. Hanslick ... 14
Ännu en gång O Strandberg och J. M. Rosén af Sat Sapienti ... 83
Öppet bref till svenska tonsättare. När skola vi få en verklig folksång? ... 104

Musikpress, Litteratur, Kritik och Teater.

Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer ...
Litteratur ... 29, 52, 96, 105, 120, 137, 154
Musikpressen ... 4, 12, 21, 28, 45, 52, 68, 78, 86, 96, 104, 113, 120, 128, 136, 145, 152.
Textinnehållet i Wagners opera »Den flygande Holländaren» ... 82
Utländsk operarepertoar ... 59
»Valdemarsskatten», romantisk opera af Klinckowström, musik af Andreas Hallén ... 34

Följetong, Musiknotiser, Småplock.

Den heliga Lucias kloster, af Elise Polko 85
Gambisterna ... 52
Gertrud Elisabeth Mara. Ett märkligt konstnärslif ... 113, 121, 128, 137, 144
Guld och lagrar, af Ernst Montanus ... 27
Henriette Sontags första debut ... 20
Sångaren och hans elev, af Moriz Berman 86
Tjusaren Rossini ... 36
Ett och annat från musikvärlden 23, 46, 55, 91
Hvarjehanda ... 133
Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten i hvarje nummer ...
Musiknotiser från grannlanden och andra land nästan i hvarje nummer ...

Prenumerationsanmälan ... 3, 150
Rättelse ... 115
Tillkännagifvande ... 147
Till våra prenumeranter ... 79, 91

Sid.
Annonser å sista sidan i hvarje nummer samt sid. 99

Korrespondens.

Musikbref från Paris svensk musik af G. S. 19
» » Firenze (Umb. Giordanos nya opera »Fedora») af Anteros ... 27
Musikbref från Paris af G. S. ... 44
» » Napoli (Mascagnis »Iris») af Anteros ... 67
Musikbref från Paris (Massenets »Cendrillon» på Opéra comique, af Anteros... 95
Musikbref från London (operasäsongen Is. de Laras» Messaline» på Coventgardenteatern) af Anteros ... 103
Musikbref fr. Marseille (Reyers »Erostrate», Desjoyeux' »Gyptis») af Anteros ... 135
Richard Wagner-festen i Berlin af Anteros ... 3

Porträtter.

Afzelius, Davida ... 25
Alfvén, Hugo ... 73
Bergman, Ellen ... 149
Bergström, Oscar ... 81
Billing, Elma † ... 93
Ditters von Dittersdorf, Karl ... 141
Gregorowitsch, Ch. ... 17
Hallén, Andreas ... 57
Henrikson, Gustaf ... 109
Hwass, Tora ... 49
Hägg, Gustaf ... 65
Kuhlau, Frederik ... 101
Lange, Algot ... 33
Lindblad, Ad. Fr. ... 1
Marteau, Henri ... 117
Mazér, Johan ... 13
Nicolai, Otto ... 41
Patti, Adelina ... 9
Saloman, Siegfried † ... 93
Strauss, Johan † ... 84
Sörensen, Vendela ... 149
Östberg, Carolina ... 3

Musikbilaga.

Musikalbum XII. Innehåll:

Pianostycken: W. Stenhammar: *Ur »Gildet paa Solhaug»;* Em. Sjögren: *April,* skiss; Gust. Hägg: *Pastorale;* Fr. Zierau: *Vildros.* — Sång med piano: Aug. Elfåker: *»I skogen dväljes jag stilla».*

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 1. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 61 9. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 2 Januari 1899. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 19:e Årg.

Adolf Fredrik Lindblad.

Med anledning af reprisen af Frondörerna samt en nyligen hållen Lindbladsafton må här med några ord erinras om den store sångsvanens alstring, dess mer som Svensk Musiktidning ej förut prydt sina spalter med hans porträtt.

I en spirituell uppsats om Lindblad, Josephson och Geijer såsom romanstonsättare har N. P. Ödman karakteriserat dessa tre med epiteten barnet, ynglingen och mannen:

»Hos Lindblad finna vi då det lekande, lättrörliga *barnet,* omedelbart och älskligt i sina löjen som i sina tårar; hos Josephson finna vi den svärmande *ynglingen,* som med sina idealer och sina drömmar träder ut i verlden, ser dem krossas och vaknar till kamp och evighetslängtan; och hos Geijer se vi ändtligen *mannen,* den karakterfaste och djupt reflekterande mannen, som redan har kampens hetaste dagar bakom sig.»

Och särskildt beträffande Lindblad tillägger samme förf. senare:

»Hos barnet äro ju intrycken och ingifvelserna omedelbarare och naivare, om ock mindre djupa, stämningarna ljufvare och lifligare, om ock mindre genomgripande; och i hela denna verld af lätta löjen och snart torkade tårar, af en klar vårhimmel, endast då och då skymd af öfvergående lätta moln, i denna verld af glad åskådning, der de yttre företeelserna så friskt iakttagas och så lifligt målas, ligger ock, om jag så får säga, mera ljuf *musik,* mera *harmoni,* än i ynglingens verld med dess redan vaknande frågor, stormar, lidelser och längtan och långt mera än i *mannens* lugnare tanke- och handlingsverld.»

Det sista påståendet, att barndomen skulle vara mera musikalisk än ynglinga- och mannaåldern, kan väl starkt sättas i fråga. Men i öfrigt är jemförelsen och karakteristiken i flere hänseenden träffande. Det ligger onekligen något af barn i Lindblads sångmö. Hon har nog mångsidiga, skiftesrika känslor, träffande uttryck, men inom en viss bundenhetens och begränsningens ram, en viss harmonisk ro, oberörd af starka passioner och kraftiga färger.

Men det var icke alltid så, och i sin ungdom visade Lindblad tendenser till vida större kraft i känsla och musikaliska framtidsvyer än senare, då han slog sig till ro inom den klassiska formprincipens lugnare murar, hvilket i synnerhet märkes i hans instrumentalmusik och opera.

»Frondörerna» — hvilken vid sitt tredje återupptagande i anledning af den nya k. teaterns invigning förolyckades liksom vid de båda föregående försöken 1835 och 1860 — står helt och hållet inom den mozartska formbildningens trollkrets och dertill utan sjelfständighet och dramatiskt gry. Lindblads instrumentalmusik är deremot vida mera intressant och äfven på sitt sätt ganska originell i sjelfva användningen af det klassiska skemat, men går dock icke utöfver detta skema, och han har ej samma käcka idéer och lössläppta fantasi som den till åren äldre Franz Berwald.

Adolf Fredrik Lindblad.

Till och med Ludvig Norman, som i allmänhet sätter Lindblad högt såsom instrumentalkompositör, säger om hans ståndpunkt derutinnan följande:

»Vid bedömandet af hans instrumentalmusik må man då ihågkomma tvenne ting: tidpunkten under hvilken han skref sina först utgifna saker, och den orubbliga konseqvens i smakrigtning som han alltigenom visar sig ega. Jemte *Felix Mendelssohn* utgången ur den stränga Zelterska skolan, bevarade Lindblad mer än sin studiekamrat och vän intrycket af det klassiska elementet inom tonkonsten, icke så att förstå som skulle Mendelssohn i den mest aflägsna grad ringakta detsamma. Den senare hade emellertid, som hvar man vet, redan lyssnat till och inom sig upptagit den gryende tyska romantiken med *Carl Maria v. Weber* som förnämste banérförare; på Lindblad som instru-

mentalförfattare blef under hela hans lifstid denna romantik utan märkbart inflytande. Hans symfonier och hans kammarmusik förete egendomligt, sjelfständigt innehåll, men i sträng klassisk form, och i allmänhet så litet modern snitt som möjligt.»

Så intressant alltså Lindblad ofta är i sina instrumentala stycken, så är han dock i dem på intet sätt epokgörande för vår tonkonst. Så är deremot fallet inom romanskompositionen, ehuru äfven der hans ställning blifvit något oegentligt preciserad, då man kallat honom Sveriges Schubert.

Han sammanträffar visserligen med Schubert deruti, att han i Sverige, liksom Schubert i Tyskland, inom romanssången först afgjordt anslog den verkliga folktonen, som förut på sin höjd mera sporadiskt odlats (mest af Geijer). Han har ytterligare med Schubert gemensam en viss mångsidighet, som gör, att han finner toner ej blott för den omedelbara stämningen (Skjutsgossen), utan ock för den elegiska betraktelsen (Natten), ej blott för den lyriska romansen (Nära), utan ock för den beskrifvande balladen (Bröllopsfärden), ej blott för salongsstilen (En ung flickas morgonbetraktelse), utan ock för naturkänslan (En sommardag), ej blott för »Sorg», utan ock för »Friskt mod». Men genom alla dessa skilda faser och uppfattningar går likväl såsom en röd tråd denna *svenskhet,* som orsakar, att vi känna honom vara med oss närmare befryndad än med hvilka som helst tyska mönster man må uppleta, ungefär på samma sätt som Tegnér, ehuru han såsom varande en receptiv och vaken natur tog intryck af både Göthe, Byron och Öhlenschläger, likväl har ett bestämdt svenskt tycke i Nattvardsbarnen, så väl som i Axel och Fritiofs saga.

Man må blott närmare betrakta den härliga melodien »En sommarmorgon», och man skall finna, huru mycket den både i karakter och enskilda vändningar har slägtskap med våra folkvisor, och detta utan att likväl vara en sådan direkt härmning af dem, som det nu för tiden blifvit lika modernt som beqvämt att framkläcka. En dylik melodi hade Schubert omöjligen kunnat dikta, helt enkelt emedan han saknade de nationella förutsättningarna derför.

Ett bevis bland andra för huru individuell Lindblads sångmö är, utgör redan det sakförhållandet, att han skrifvit sina ojemförligt bästa melodier till sina egna dikter.

Ännu i band 3—4 af den af A. Hirsch utgifna godtköpsupplagan af hans sånger är det långt öfvervägande flertalet af dessa satt till dikter af tonsättaren sjelf, det öfriga mest till sådana af Atterbom, Thekla Knös och Runeberg. Atterboms mildt elegiska grundstämning slog an på Lindblad ej mindre än hans varma naturkänsla och hans romantiska, mediterande symbolik. För det sista tro vi oss se ett bevis i Lindblads onekliga böjelse för betraktelse och (stundom barnsligt snusförnuftig) meditation samt hans begär att komma fram med »fabula docet», såsom då han afslutar den målande sången »Den skeppsbrutne», icke med skildringen af skeppsbrottet, utan med ett följande kontemplativt andante till orden: »Och vill du förstå, på hvad djup du skall leta, hvar du skall söka hans hamn å villande haf? Fråga de hjärtan, som älskat, de veta, de känna den våg, i hvars famn han funnit sin graf.»

Det beskådningsfulla i Lindblads lyrik torde ej vara mindre nationelt än hans förkärlek för dramatisk situationsmålning, hvilken ofta framträder, såsom då sångerna »En sommarmorgon» och »Slåttervisa» föregås af ordentliga små scenanvisningar (»En fiskare i sin båt sjunger:», »En slåtterman sjunger, under det han slipar sin lie:») — hvarvid man ovilkorligen kommer att tänka på Bellman eller Dahlgren — eller då i »Sotargossen» en hel dialog öppnas mellan gossen, de rädda barnen och deras mor. Detta dramatiska, operettartade kompositionssätt, hvilket sedan Wennerberg i »Gluntarne» lyckligt gjorde sig till godo, möter man ej sällan hos Lindblad. I de flesta sångerna till Thekla Knös' poem har det samma dess värre tagit en olycklig vändning, i det både val af ämne och dess behandling äro förfelade. Sådana stycken, som »Strykningsvisa», »Den flitiga handen» och till och med »Barfota» med sin misslyckade witz på »Skokloster», äro nemligen allt för pjollriga och obetydliga för att böra göras till föremål ens för komposition öfver hufvud, och minst en dramatiskt utförlig sådan.

Härliga äro i sanning många af Lindblads ofvan vidrörda eller med dem beslägtade tondikter. Och likväl hade man väntat sig något mera och något annat efter den susande, frigjorda flygten i de båda allra första häften han gaf ut (1824—25). Hvad kan vara orsaken till detta förhoppningarnas svikande?

Ja, närmast kommer man väl att tänka på Geijers berömda ord om »att anlagen i norden oftast äro större, mer omfattande än annorstädes, men att den bildande värme saknas, hvilken drifver en rik, lycklig, inom sig fulländad natur till mognad».

Den, som vill få en rätt liflig känsla af huru en kraftig ande kan vingklippas genom pedantisk trångsynthet under filiströst småborgerliga förhållanden, han må läsa i prof. Nybloms Lindbladbiografi om den polemik, som fördes i anledning af sången »Den öfvergifna», och specielt det kritiska angrepp W. Bauck riktade mot en modulation i takt 8—6 från slutet (Ass — E^7 — H^7 — Ess), som för våra öron klingar helt förtjusande, men för de trånga, harmoniska smakregler, till hvilka Bauck bekände sig, naturligtvis var »ein Gräuel». Käbblet mellan Lindblads vedersakare och försvarare dök upp tid efter annan i olika tidningar och beträffade ej blott en del sånger, utgifna 1844, utan äfven den tidigare komponerade C-dur-symfonien (1831—32) och Frondörerna (1835). Saken hänsköts slutligen till Ludwig Spohr i Kassel, som uttalade sig till förmån för Lindblad, och dermed tystnade belackarne, sedan de likväl först gläfst ur sig, att Spohr skulle vara partisk.

Det ser verkligen ut, som om hela denna fnaskiga och fnoskiga kritiska fejd skulle ha förlamat Lindblads ingifvelse. Ty icke blott inträdde efter densamma faktiskt en stagnation i tonskaldens alstring, utan när den sistnämnda på 1850-talet återupptogs, så visade den sig långt mattare än förut, icke i kvantitet, men i kvalitet. Hvarken tonsättningen af Fänrik Ståls sägner eller af Sehlstedts visor — ehuru innehållande mången karakterfull bit — röjer den forna kraften, ej heller serien »Aftonstunder i hemmet», och det var eget nog först på gamla dagar, som han återfann den forna ungdomsglöden, numera — framför allt i kompositionerna till Heines dikter — parad med en styrka i känsla och karakteristik, som är i förvånande grad modern och som sjelfva Schumann knappast öfverträffat. I allmänhet är Lindblads textdeklamation mycket vårdad, äfven i hans obetydligare stycken.

I cykeln »Om vinterqväll» samlade Lindblad en del af sina bästa melodier. Den andra cykeln »Drömmarne» eger mera enhet, men mindre kraft och har trots sina förtjenster verkat ogynsamt på efterverlden, i det man der torde ha att söka upphofvet till det något småsöta manér, som sedermera återfinnes i »Blommornas undran» och liknande kantatprodukter.

Utom »Frondörerna» lär L. haft under arbete ännu en opera, »Blenda», och jemte (den i stämmor tryckta) symfonien i C skref han ännu en symfoni i D. I manuskript finnas i öfrigt 1 stråkqvintett, 7 stråkqvartetter, flera violinsonater och ett stort antal pianostycken. Utgifna äro 3 häften pianosaker, 3 violinsonater, 1 stråkqvintett, 1 pianotrio, 215 solosånger och de nämnda cyklerna samt klavérutdrag ur Frondörerna.

L. öfversatte operatexterna Eden, Puritanerna och Leonora samt utgaf anonymt en broschyr om Politisk dilettantism.

För Lindblads lefnadsöden hinna vi här ej att redogöra. De äro utförligt tecknade i ofvan nämnda biografi af Nyblom, där äfven inryckts en af tonsättaren påbörjad självbiografi, reproducerad i Svensk Musiktidning 1884

n:r 5. Ödmans parallel är likaledes införd i denna tidning s. å. n:r 4. Normans uppsats om Lindblads instrumentalmusik är original för samma tidning och står att läsa i n:r 23 för 1883.

Här må endast tilläggas, att Adolf Fredrik Lindblad föddes i Skeninge den 1 febr. 1801 och uppfostrades af fosterföräldrar, hvilkas namn han antog. Då han var 8 år gammal bosatte sig hans mor i Stockholm. Efter att ha haft anställning i handelsbod i Norrköping och på skeppsklarerarekontor i Hamburg, kom Lindblad efter hemkomsten derifrån till Upsala, der han erhöll musikundervisning af Hæffner samt fick en vän och beskyddare i Geijer, som gjorde honom till student och lät honom debutera som kompositör (1824). Han fick sedan tillfälle att resa ut till Berlin och studera musik för Zelter, såsom redan är nämndt. Efter hemkomsten köpte Lindblad genom bistånd af sin välgörarinna, fru Malla Silfverstolpe, för 100 dukater hemligheten af Logiers då uppseendeväckande metod för pianoundervisning och grundade 1827 en musikskola i Stockholm, hvilken fortgick till 1861. Han hade äfven anställning som lärare vid Nya Elementarskolan härstädes. Hans lif framflöt sedan i Stockholm och (från 1864) på egendomen Löfvingsborg nära Linköping till hans död, som inträffade den 23 aug. 1878. *A. L.*

Prenumerationsanmälan.

Svensk Musiktidning fortsättes detta år med sin ***19:de*** årgång och anbefaller sig i våra musikvänners åtanke. Behofvet af en facktidning för musik äfven i vårt land är oomtvistligt, och att den plan, efter hvilken Svensk Musiktidning är redigerad, tillgodoser detta behof — nämligen af en populär-instruktiv musiktidning för den musikaliska allmänheten — tycks bevisas deraf, att ***ingen annan tidning för musik så länge existerat i vårt land eller ens i den skandinaviska norden.*** Längst har af andra sådana hos oss framhärdat »Ny tidning för musik», från 1853 till 1857. Den af Edv. Bäckström förtjenstfullt redigerade »Tidning för teatrar och musik» 1876 lefde knappt ett år, och »Nordisk Musiktidende», utgifven af Warmuth i Kristiania, en tidning som började sin tillvaro 1880, bortdog småningom i början af detta årtionde. Andra dödfödda företag i den vägen hos oss kunna vi förbigå. Svensk Musiktidning har ej gjort till sin uppgift att hos allmänheten söka tillfredsställa ett lågt begär efter pikanterier och rafflande kritiker; den har ställt sin uppgift högre, afseende att tillgodogöra så väl vår konsthistoria genom ***kontinuerliga uppgifter om operaverksamheten och konsertväsendet*** i hufvudstaden samt genom ***biografiska uppgifter,*** som ock att i det allmänna musikvetandets intresse, meddela ***notiser om musikvärldens vigtigare tilldragelser*** i in- och utlandet, ***särskildt i Norges, Danmarks*** och ***Finlands*** hufvudstäder, ***instruktiva uppsatser,*** blandade med ***följetongsartiklar, musikpressens*** alster, ***musiklitteratur*** etc., hvarigenom både ***lärorikt och omvexlande innehåll*** erbjudes. ***Fina porträtt*** till biografierna illustrera hvarje nummer.

I det vi frambära vårt tack till dem, som hittills gynnat Svensk Musiktidning med prenumeration, hoppas vi på deras fortfarande intresse för densamma och att de äfven skola rekommendera den åt andra musikvänner.

Svensk Musiktidning *utgifves 1899, såsom förut, två gånger i månaden (utom juli—augusti, »den döda säsongen») till ett pris af* ***5 kronor*** *per år.* ***Musikbilagan,*** *ett* ***Musikalbum*** *af* ***valda piano- och sångstycken,*** *tillfaller endast* ***helårs-prenumeranter.*** *Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (25 öre).*

På tidningen prenumereras här å ***Expeditionen, Kungstensgatan 56,*** *3 tr., samt i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *prenumereras bäst å* ***posten*** *då tidningen* ***fortast*** *kommer prenumeranterna till handa.*

Vördsamt anhålles att ***prenumeration*** *må ske* ***så snart som möjligt; vid direkt prenumeration*** *hos* ***Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm*** *(Kungstensgatan 56, 3 tr.), tillsändes tidningen prenumeranten kostnadsfritt* ***genast den utkommit.***

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerations förnyelse, sända vi dem, såsom förut, årgångens första nummer, med anhållan att de som ***icke*** *vidare önska erhålla tidningen ville tillkännagifva detta åt budet eller å tidningsexpeditionen* ***före*** *andra numrets utsändande.* ***Senast*** *när budet kommer med andra numret torde det första återlämnas af dem, som ej förnya prenumerationen; af dem, som dermed fortsätta, torde då* ***till budet prenumerationsafgiften*** *mot* ***kvitto erläggas.*** *Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få fortfarande räkna som prenumeranter å densamma.*

Presentkort å tidningen finnas att tillgå å Expeditionen, i musik- och bokhandeln etc.

Vördsammast

Redaktionen.

Richard Wagner-festen i Berlin i december 1898.

Af de store tyske eröfrarne inom andens verld beherskar i närvarande stund ingen, ej ens Luther, Kant, Beethoven eller Goethe, sitt rike så obestridt, som *Richard Wagner,* under hvars segerrika banér de germanska stammarnes musikaliska enhet följde, sedan den nationella hade kommit till stånd. Och från besittningen af sin fosterjord har den döde tonfursten utsträckt sin andliga makt till grannländerna, till Italien, till England, på senaste tiden till och med till Paris, Frankrikes hjerta, för att nu ej tala om den Skandinaviska Norden. Wagners segertåg vesterut går i våra dagar ända till Amerika, och ett liknande mot öster är väl allenast en tidsfråga.

Ligger hemligheten af denna maktutveckling deri, att Wagner är den yngste af dessa tyska eröfrare i andens rike? Ligger den i internationaliteten af tonernas språk? Möjligen ligger jemväl hos främmande folk den Wagnerska musikens trollkraft der, hvarest den är att söka hos tyskarne sjelfva: i hans tonpoesis dramatiska romantik och dess underbara tjusningsförmåga äfven i det rent tekniska, om vi så få uttrycka oss. Utan motsägelse herskar mästaren från Bayreuth i närvarande stund suveränt öfver hela Tyskland, äfven utan några sinnebilder därför i brons eller marmor. Och dock såg det nästan ut som bristande pietit, för att ej säga otacksamhet, att i vår minnesgoda tid intet större monument öfver Wagner någonstädes rests.

Man skulle kunna kalla Berlin en Wagnerstad »par excellence». Så som vid härvarande hofopera beherska Wagners sceniska skapelser ingen annan teaterrepertoar, så som i konsertsalarne här omhuldas väl knappast någonstädes den Wagnerska musiken. Det var därför allenast en hedersskuld Berlin hade att inlösa genom att taga initiativet till upprättande af en värdig minnesvård åt sin älskling

bland tyska komponister, en minnesvård, till hvilken intägten af ofvannämnda Wagnerfest i det präktiga nya operahuset, f. d. Krolls etablissement i »Thiergarten», är bestämd att bilda den gyllene grundstenen.

En komité under ärepresidium af de kungl. teatrarnes chef, den särskildt tack vare sitt lika nobla som urbana väsen synnerligen populäre grefve *Botho v. Hochberg,* hade tagit festanordningarna om hand. Redan tidigt på eftermiddagen utvecklade sig ett rörligt lif i bazarsalarne. Strax vid inträdet i den första, hvars väggar voro effektfullt smyckade med en frisartad valkyrie-dekoration, mottogs man af kostymerade unga damer, som bjödo ut program, Wagner-brefkort etc. och »stånd» saknades ej heller, t. ex. i form af en Hundings-hydda och ett Mästersångare-hus, der konstnärsautografer och porträtt voro till salu. Här lockade jemväl i Parsifal-»Zaubergarten» en »tombola-Valhall» utan niter de besökande, som äfven frestades med Isoldes trolldrycker eller hade tillfälle att tillfredsställa sin törst i »Angermanns Bayreuther-Bierwirthschaft», under det att i den s. k. promenadsalen »Nibelheim-doftgrottan», samt bogen af »Flygande Holländarens» spökskepp utgjorde en hotande parfym-Skylla och konfekt-Karybdis. Af synnerligt intresse var ett för tillfället anordnadt Wagner-museum, hvarest, förutom plastiska miniatyrscener ur Wagner-operor, särskildt märktes en präktig pokal af drifvet silfver, krönt af en Elsa-Lohengrin-grupp, skänkt till Wagner af hans höge beskyddare, konung Ludwig II af Bayern.

Aftonens »clou» var emellertid sjelfva festföreställningen. Efter en af filharmoniska orkestern under hofkapellmästaren Rebiceks ledning utförd konsertafdelning, bestående af Wagners »Faust-uvertyr», »Sigfriedidyll» och »Huldigungsmarsch», gick ridån upp för *Adalbert von Hansteins* festspel »An der Wiege des Genius», vid hvilken en klassisk sånggudinna och en germansk norna uppträda jemte de andar, som beledsagade Wagner på hans lefnads stig, samt visade honom vägen till hans framtida storhet, nemligen tviflet, tron och kärleken. I denna symboliska diktning, hvari flertalet af hofteatrarnes artister samt hela »corps de ballet» medverkade, voro inlagda åtta särdeles effektfulla lefvande bilder med beledsagande musik ur hvar och en af Wagners egna sceniska verk. Synnerligen anslående verkade jättetablån från »Nibelungen-ringen», sammansatt af fem särskilda grupper, med Valhalls-gudar tronande öfverst och såsom medelpunkt, strålande i fulla glansen af sin ungdomliga kraft och skönhet, det väldiga musikdramats hjelte Siegfried, hvilken i den knappast mer än 20-årige, såväl i fråga om apparition, som musikalisk och dramatisk talang utomordentligt rikt begåfvade kammarsångaren *Leo Slezak* — till börden österrikare — hade en rent af idealisk representant. En värdig afslutning på denna i allo så lyckade fest bildade sista scenen, med Graalsafhöljandet, ur »Parsifal».

»Anteros.»

Musikpressen.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit:

För piano, 2 händer:

PETERSON-BERGER, W.: *Norrländsk Rapsodi.* Pr. kr. 1,50;

för en röst med piano:

PETERSON-BERGER, W.: *Svensk Lyrik.* Häft. IV: »Älfven till flickan» (c—g), ord af Viktor Rydberg. Pr. kr. 1,25; — Häft V. Skogsrået (Bas. fiss—diss), ord af V. Rydberg. Tillegn. Joh. Elmblad. Pr. kr. 1,50.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För piano, 2 händer:

Album för modern och klassisk Piano-Musik. Pr. 2 kr.

Melodiska Minnen, Transcriptioner af Gustaf Brink. Pr. 1,50.

Ungdomens Melodi-Bok, 100 allmänt omtyckta nationalhymner, folkvisor, Bellmansmelodier, romanser, sånger ur operor; lätt arrangerade. Pr. 2 kr.

BERGENSON, ARON: *Farväl,* romans. Pr. 50 öre.

BOLIN, SELMA: *Mazurka-Caprice.* Pr. 50 öre.

MEYER-HELMUND, E.: *Sérénade Rococo.* Pr. 75 öre.

BRINK, GUST.: *Paraphrase* öfver »Suomis sång», af Fr. Pacius. Pr. 1 kr.

SJÖGREN, EMIL: *Heliga tre konungars ökenvandring,* fantasi. Pr. 75 öre.

Française, 75 öre, *Pas de quatre,* 75 öre, öfver motiver ur operetten »Geishan» af Sidney Jones; SANDELS, ELLEN: *Prenez Garde!,* damernas polka. Pr. 50 öre. WACHTMEISTER, AX. R.: *Solgårds-Polska,* friherrinnan Emma Sparre tillegnad. Pr. 60 öre.

För violin och piano:

Melodi-Bok, vald samling af folkvisor, folkdanser, marscher, nationalhymner, Bellmansmelodier, sånger ur operor och oratorier, populära sånger m. m. Häft. I. N:o 1—62. Violinstämman, lätt arrangerad, progressivt ordnad, med fingersättning och föredragstecken försedd af Emil Sundqvist, ledam. af k. hofkapellet. Pr. 1 kr.; pianostämman 2 kr.

För en röst med piano:

DAHL, ADRIAN: *I lifvets vår* (ciss—fiss); *Väl spirar ros i vårens dag* (c—f); *Barndomsbruden* (ess-ass), romanser à 50 öre.

KJELLANDER, N. TH.: *Miranda,* dikt af Z. Topelius (h—e). Pr. 1 kr.

LUND, L. AUG.: *Fem små enkla sånger.* Pr. 1 kr.

VALENTIN, KARL: *Säf, säf, susa!,* (c—f). Pr. 75 öre.

För 2 röster med piano:

HALLSTRÖM, IVAR: *Motsatser.* (En vignett från Marstrandsön af O**** F****** för sopran (c—g) och baryton (b—ess). Pr. 1 kr.

MYRBERG, A. M.: *Sångduetter.* N:o 26, »Frieri på narri», komisk duett för sopran (e—g) och tenor (d—ess) op. 42; — N:o 28, »Vinden somnat i den stilla kväll», för 2 sopraner (S. 1 c—g; S. 2 g—tvåstr. c), op. 43. Pris à 75 öre.

På eget förlag har utgifvits:

För en röst med piano:

HJORT, FREDR.: *Fiskarens visa,* (d—g) tillegn. operasångaren C. Fr. Lundqvist. Pr. 75 öre.

Efter julsändningen af musikalier från Abr. Lundqvist ha några större häften (omkring 12 sidor) af Peterson-Berger skickats till anmälning, ett piano- och två sånghäften. Det förstnämnda, »Norrländsk rapsodi», har ett poetiskt motto, antydande kompositionens karakter såsom målning af norrländskt landtlif, »spel på logen», »beväringens lustiga trallar» m. m. Rapsodien innehåller sålunda omvexlande stycken dels i folkton, dels af modernare slag, såsom en melodi med arpeggie-ackompanjemang och varieradt à la Teilmann, ett allegretto, som påminner om början af Pastoralsymfonien o. s. v. — Sångerna i samlingen »Svensk lyrik» äro i stor stil och rätt intressanta, om också med en komplicerad och dissonansrik harmonisk behandling. Till en detaljerad redogörelse för deras innehåll sakna vi utrymme.

Gå vi nu till Elkan & Schildknechts nyheter, finna vi ett »Album för modern och klassisk pianomusik» om 47 sidor med godt urval. Bandet innehåller 12 stycken af Raff, Adam, d'Ourville, X. Scharwenka, Beethoven, Loeschhorn, Paderewski, Tschaikowsky, Liszt, Strelezki, Fel. Dreyschock och Dvorak, i det hela vacker och elegant musik utan större tekniska svårigheter. — Ett ännu digrare band (80 sidor) är Ungdomens Melodibok, 100 lätta stycken för piano med fingersättning, en särdeles rikhaltig samling, som utgör en verklig musikskatt för nybörjare. — Melodiska minnen äro af G. Brink transkriberade bekanta sånger: Normans »Månestrålar», Ekenbergs »Rida Ranka», Jacobssons »Jag är en nordisk flicka», Brahms' »Vaggsång», Sjögrens »En dröm», Kjellanders »Hvor tindrer du min Stjerne?», Durands »Som i ungdomens år», Bengzons »Viola» och Adams »Julsång». — Sjögrens »Heliga tre konungars ökenvandring», som nu utkommit för piano, skall helt visst intressera dem som hört denna intressanta »fantasi» såsom orkesterstycke på operakonserter. Bergensons »Farväl!» är en välklingande Lied ohne Worte och de öfriga mindre pianostyckena höra till det melodiskt-populära slaget; något svårare är Brinks Parafras öfver »Suomis sång». — Af dansmusiken kommer väl den ur »Geishan» att åtdraga sig mesta uppmärksamheten.

— Innehållsrikt och omvexlande är innehållet i Melodibok för violin och piano med sina välkända korta stycken. — Af sångerna bära Lunds »små enkla» sånger i äldre stil skäl för namnet. Dahls sånger äro melodiska, enkelt harmoniserade, med fylligt och rörligt ackompanjemang, som förråda tonsättarens egenskap af pianist. Mera utförlig och rätt tilltalande är Kjellanders »Miranda», upptagande Topelii dikt i sin helhet. Vacker är Valentins sång; öfverraskande, enkelt harmoniseradt är ackompanjemanget, men dock af god verkan. Hjorts Fiskarvisa tillhör den äldre melodiösa stilen. — I Hallströms äfven vackra sångduett målar ackompanjemanget med kromatiska löpningar och arpeggier hafvets bränningar och vågsvall. Myrbergs sångduetter till egen text sluta sig i enkelt melodisk stil till hans andra omtyckta verk af samma slag. Rätt humoristisk är den komiska duetten »Fria på narri».

Carolina Östberg.

Carolina Östbergs

25 års-jubileum som operasångerska

egde rum den 15 sistlidne december, då den utmärkta sångerskan lät höra sig som *Leonora* i Trubaduren inför en till stor del högtidsklädd publik, hvars lifliga, upprepade hyllningar gaf tydligt vittnesbörd om hur högt uppburen fru Östberg är för sin eminenta konstnärlighet. Efter föreställningens slut, hvilken äfven bevistades af kronprinsen, följde otaliga inropningar, och konstnärinnan hälsades med en mängd blomsterbuketter, blomsterkorgar och lagerkransar, bland de senare en kolossal sådan från kongl. teaterns styrelse, körpersonalen och Dramatiska teatern.

Man skulle kunna ha mycket att säga om fru Östbergs förtjenster som lyrisk artist, men vi kunna här endast framställa en miniatyrbild af hennes rika konstnärslif, hvaraf denna tidning för tio år sedan uppdrog en utförligare teckning. Alla känna ju ock huru hon under stigande utveckling och begåfvad med en sällsynt stor, skön och jemn röst, hunnit till en höjd af sångkonst, som svårligen kan öfverträffas. På stämmans renhet och friskhet har tiden ej utöfvat någon störande inverkan, om man förbiser en stundom framträdande vibrering, som dock oftast öfvervinnes under föreställningens lopp. Äfven i dramatiskt hänseende kan af henne stora fordringar bli uppfyllda.

Det var den 15 december 1873 som fröken Carolina Östberg, efter tre års konservatoriestudier, debuterade såsom *Anna* i »Friskytten» med stor framgång. Följande år vann hon en ännu större såsom *Carlo Broschi* i »Hälften hvar». Under tre års anställning vid operan utförde hon bl. a. *Rosina* i »Barberaren», *Inez* i »Afrikanskan», *Susanna* i »Figaros bröllop», *Papagena, Betli* i »Alphyddan», *Zerlina* i »Fra Diavolo», *Henriette* i »Muraren», *Adina* i »Kärleksdrycken» och *Fru Ström* i »Muntra fruarna». Hon lemnade operan, då hon 1878 gifte sig med grosshandlaren Horwitz, men uppträdde redan året derpå såsom *Boccaccio* på Nya teatern, der hon ända till 1885 med stor framgång utförde en mängd operettroler, såsom *Rosenkind, Serpolette* i »Cornevilles klockor», *Violetta* i »Lustiga kriget», *Madame Favart* etc., och hade äfven högre uppgifter, såsom *Olympia-Antonia* i »Hoffmans äfventyr» och *Zerlina* i »Teaterdirektören». År 1880 gästade hon Köpenhamn och 1882 sjöng hon som medlem af Neumanns wagnertrupp i Amsterdam, Bryssel etc. *Sieglinde* i »Valkyrian»; 1885 gästade hon Norge och 1886 Göteborg samt lät höra sig i Stockholm på Södra teatern. Sistnämnda år fästades hon å nyo vid operan, dit hon verkligt var efterlängtad af dess publik. Det var d. 19 oktober då fru Östberg som *Agatha* i Friskytten åter uppträdde på den kungliga scenen, hvilken hon sedan tillhört med undantag af en konsertturné i Amerika 1893—94. Efter hemkomsten trädde hon först upp den 20 augusti 1894 som *Rezia* i »Oberon». Till hennes stora repertoar höra för öfrigt *Elvira* i »Don Juan», »Ernani» och »Den stumma», *Nattens Drottning* i »Trollflöjten», *Norma, Fidelio, Aida, Marie* i »Regementets dotter», *Elisabeth* i »Tannhäuser» och *Elsa* i »Lohengrin», *Margot* i »Hugenotterna», *Margareta* o. *Helena* i »Mefistofeles», *Grefvinnan* i »Figaros bröllop», *Martha, Jessonda, Gioconda, Isabella* i »Robert», och på senare år har fru Östberg haft nya partier såsom *Constance* i »Vattendragaren», *Bertha* i »Profeten», *Alice Ford* i Verdis »Falstaff», *Saga* i »Sveagaldrar» och *Estrella* i Berwalds opera, hvarjemte hon som *Sieglinde* i »Valkyrian» uppträdt äfven på vår operascen och firat en stor triumf.

Fickuret som Metronom.

En hvar musiker och en stor del musikidkare torde vara bekant med den taktmätare (metronom) man eger i Maelzels metronom. Denna borde ej heller saknas i ett musikidkande hem, då t. ex. vid pianospel, särdeles för den musiklärande ungdomen, det rätta tempot vid ett styckes utförande är af så stor vigt att lära känna, och i en mängd musikstycken metronomisering är använd. Det rätta vore också att en komponist genom metronomisering angåfve det tempo han afser med sina bestämningar af hastigheten i sina stycken (Presto, Allegro, Andante, Adagio etc.) och utgifvare af andras verk, t. ex. klassikerna, borde äfven alltid använda metronomisering. Så har t. ex. H. v. Bülow ganska riktig, gjort i sin upplaga af Cramers Etyder. I förbigående må anmärkas, att man äfven försökt sig med andra sådana taktmätare än Maelzels, men att denna är mest känd och använd. För dem, som icke känna till densamma, vilja vi upplysa att den består af en 20 centim. hög, pyramidformig trälåda, å hvars ena sida finnes en lös del, vid hvars borttagande man ser en med rörlig vigt försedd pendel och innanför denna en graderad skala (från öfverst 40 till nederst 208). Genom flyttande af vigten till olika siffror kommer den genom ett urverk i lådans botten rör-

liga pendeln att med längre eller kortare slag angifva takten. Räknadt ofvanifrån angifva sålunda siffrorna 40—69 Largo, 72—100 Larghetto, 104—126 Adagio, 132—152 Andante, 160—184 Allegro, 192—208 Presto, efter hvad metronomskalan visar.

I saknad af metronom har äfven ett vanligt fickur blifvit användt. En metronom kan man ej medföra hvart som helst, det är derför bekvämt att som sådan kunna använda den allmänt begagnade tidmätare vi ega i fickuret såsom ersättning för metronomen. Den danske violinisten och kapellmästaren S. H. Paulli berättar huru han en gång gjorde försök härmed. Vi kunna lyssna till hvad han sjelf säger derom. »Då jag», säger han, »1889 stod i begrepp att anträda en tvåårig utländsk resa, beräknade jag gången (den lilla hörbara rörelsen) i mitt fickur efter talen i Maelzels metronom. Jag erfor sålunda att t. ex. 50 på metronomen var lika med 6 urknäpp, metr. 100 = 3 urkn., metr. 72 = 4 urk., metr. 144 = 2 urkn. o. s. v. Jag kunde då såväl på operan som i konsertsalen ögonblickligen med mitt ur kontrollera hvarje tempo jag ville fasthålla och upptecknа det på stället, så att jag ännu med säkerhet kan angifva de af mig hörda tempi.»

Har man sålunda varit i tillfälle att se ett metronomiseradt partitur eller klaverutdrag af en symfoni, konsert eller annat stycke som skall uppföras, fäster man i minnet eller antecknar metronomsiffrorna deri, och har man då tagit reda på och räknat ut hur många urknäpp, som svara emot den ifrågavarande metronomsiffran, kan man kontrollera om vid utförandet rätta tempot är iakttaget eller icke, eller, följande Paullis exempel, efter urknäppen anteckna tempot vid utförandet och sedan göra jemförelsen mellan det använda tempot och metronombeteckningen.

Från scenen och konsertsalen.*

Kgl. teatern. 1898. Dec. 16, 19, 29 W. Stenhammar: *Tirfing* (Hervor, Gullväg, fruar Linden, Lindberg; Angantyr, Gudmund, Vidar: hrr Elmblad, Sellergren, Forsell; Gjestur, Svasur, Harald: hrr Bratbost, Söderman, Henrikson; barden, herden: hrr Bergström, Lejdström). — 17 Beethoven: *3:e Symfoni-konserten.* 1. Uvertyr till Egmont; 2. Pianokonsert n:o 4, Gdur, opus. 58 (frök. Astri Andersen); 3. Variationer ur Stråkkvartetten op. 18 n:o 5; 4. Symfoni n:o 5, C. moll. op. 67. — 18 Beethoven: *Fidelio* (Leonora, Marcellina: fru Östberg, frök. Karlson; Florestan, Rocco, don Pizzaro, don Fernando, Jacquino: hrr Bratbost, Elmblad, Söderman, Sellergren, Strandberg). — 20 Mozart: *Figaros bröllop* (grefvinnan, Susanna, Cherubin, Marcellina: fru Östberg, frök. Thulin, fruar Linden, Strandberg; grefven, Figaro, dr Bartholo, Bazil, Antonio, don Curzio: hrr Forsell, Lejdström, Elmblad, Henrikson, Grafström, Bröderman). — 21 Boieldieu: *Hvita frun på slottet Avenel* (Anna, Margareta, Jenny: fruar Lindberg, Strandberg, frök. Hallgren; Georges Brown, Gaveston, Dickson, Mac Irton: hrr Ödmann, Sellergren, Henrikson, Grafström). — 26 kl. 1,30: *Vermländingarne* (Anna, Erik: frök. Thulin, hr Lemon); kl. 7,30 Nicolai: *Muntra fruarna i Windsor* (fru Ström, fru Page, Anna: fruar Östberg, Linden, Lindberg; Falstaff, Ström, Page, Fenton, Spinker, Cajus: hrr Elmblad, Söderman, Sellergren, Lemon, Henrikson, Grafström). — 27 Thomas: *Mignon* (Mignon, Philine, Fredrik: frökn. Thulin, Karlsohn, Edström; Wilh. Meister, Lothario, Laertes, Jarno: hrr Lemon, Forsell, Malmsjö, Graf-ström). — 28 Adam: *Konung för en dag* (Nemea, Zelida: frökn. Thulin, Hallgren; Zephoris, Mossul, Kadoor, Piffear, Zizel: hrr Lemon, Lundquist, Sellergren, Henrikson, Grafström). — 28 *Vermländingarne.*

Vasateatern. Dec. 16—23, 26—30 Sidney Jones: *Geishan.*

Jakobs, Östermalms och Katarina kyrkor samt ***Tyska k.*** Dec. 27, 28, 29, 30 konserter af *Solokvartett för kyrkosång från Leipzig.*

Äfven i detta spelår har Kgl. teatern tillbörligen och på värdigt sätt firat minnet af Beethovens födelsedag d. 17 dec. med en symfonikonsert, upptagande endast den store mästarens kompositioner, samt med uppförandet af hans odödliga opera »Fidelio» dagen derpå. Konsertens program synes här ofvan. Börjande med den härliga »Egmont»-uvertyren utgjordes dess andra nummer af 4:e pianokonserten, hvari principalstämman utfördes af fröken Astri Andersen, den unga pianisten, som efter ett par års musikstudier i Tyskland nu åter lät höra sig här, skördande ett bifall, som gaf rättvist erkännande åt hennes nu högt utbildade talang. Fröken Andersens spel utmärkte sig i tekniskt hänseende för stor klarhet och färdighet, för väl accentuerad rytmik och god musikalisk uppfattning; understundom kunde man dock ha önskat större kraft i anslaget, något som sedan står att vinna. — De vackra Variationerna, ur kvartetten, op. 18, n:o 5, återgåfvos mästerligt af stråkorkestern och framkallade lifligt bifall, som än mera stegrades efter slutnumret, den allbekanta, underbara C-moll-symfonien. Hr Stenhammars ledning af det hela förtjenar allt beröm och hans tempi röjde mångenstädes en uppfattning, som syntes oss gifva det bästa uttryck åt kompositionens andemening. Särskildt tänka vi då på det värdiga utförandet af de fyra, mycket omskrifna inledningstakterna i symfonien.

I sin nya opera »Tirfing» har herr Stenhammar nu vidtagit några förkortningar af de tre första afdelningarna, hvarigenom densamma kan sluta en half timme tidigare. »Värmländingarne», det populära »tal- sång- och dansspelet» har äfven denna säsong upptagits till julpjes och samtidigt äfven uppförts å Vasa- och Folkteatern. Återgifvandet å kungliga scenen har varit bättre än föregående år.

En lika ovanlig som ädel musiknjutning har kyrkosångkvartetten från Leipzig skänkt oss med sina kyrkokonserter närmaste dagarne efter jul. Kvartetten, som närmare omnämndes i denna tidnings sista decembernummer (med porträtter af dess medlemmar), visade sig bestå af goda sångkrafter, och de många äldre och yngre andliga sånger, som programmen upptogo (12 å hvarje konsert) utfördes med ypperlig ensemble, största pietet och finess. Särskildt verkade pianissimot utsökt vackert. Intrycket störddes någon gång, ehuru obetydligt, vid sopranens forcering af höjdtoner och några små intonationsfel, kanske föranledda af att kvartettens egentliga bas måst ersättas af en annan, inöfvad för detta konserterande. Programmen upptogo: 1. Den tysk-evangeliska kyrkomusikens mästersångare från 16—19 årh. 2. De kristna högtiderna (jul, påsk, pingst, trinitatis). 3. Den andliga folkvisan. 4. Från Betlehem till Golgata. Hvarje afdelnings innehåll blefve för vidlyftigt att här anföra. Bland de många numren må påpekas koralen »O Haupt voll Blut und Wunden» (i flere sättningar). Prætorius' »Geboren ist Emanuel», böhmisk-mähriska visorna, Luthers »Ein feste Burg», »Christus ist erstanden», »Engelspiel», växelsången »Die Seele vor der Himmelsthür»... Vi torde möjligen få tillfälle att närmare redogöra för de intressanta programmen till gagn för vår egen kyrkosång.

Musiknotiser.

Från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. Repertoaren för början af året upptager bl. a. »Oberon» och »Don Juan». För öfrigt äro under repetition »Enleveringen», »Flygande Holländaren» och »Lohengrin», »Den Bergtagna» och »Syrsan vid härden». Halléns »Valdemarsskatten» torde få sin première i början af mars.

Vid Musikaliska akademiens sammanträde den 16 dec. valdes till preses H. K. H. kronprinsen, till vice preses kyrkoherden, d:r E. Bergman, till förvaltningsutskott, sedan förutvarande ledamoten, bankokommissarien Korsgren, undanbedt sig återval, d:r E. Bergman, direktör A. Bolander samt revisionssekreteraren K. Silfverstolpe samt till läroverksstyrelse prof. J. Günther, hofkapellmästare J. Dente, direktör F. A. Frieberg och konsertmästare L. Zetterqvist.

* Denna redogörelse, som vi anse ej ovigtig för vår konsthistoria, fortsättes såsom förut, hufvudsakligen afseende operan och konsertväsendet. Fullständigare rolförteckning lemnas endast då en opera först nämnes i årgången, sedan angifves blott vigtigare rollbesättningar och personalförändringar.

Hufvudstadens större musikskolor, nämligen Richard Anderssons Musikskola, fröken Sigrid Carlheim-Gyllenskölds Musikinstitut och fröken Hedvig Svensons Musikskola, börja vårterminens verksamhet strax efter Trettondagen, hvarom annonser å sista sidan närmare upplyser.

Agda Lysell, den svenska pianisten, som äfven i Tyskland vunnit sig ett godt konstnärsnamn, har nyligen, efter meddelande till Aftonbl., afslutat en lyckad konsertturné genom Södra Tyskland, Elsass och Luxemburg.

Charles Gregorowitsch, den ryske violinvirtuosen, hvars hitkomst varit väntad sistl. höst, lär nu komma att konsertera här i början af februari. Konstnären har under senare år hufvudsakligen vistats och verkat i Helsingfors.

Herr Henning R. Wejdling, den bekante danskomponisten, har återkommit till hufvudstaden och åter börjat sin verksamhet för säsongen med utförande af dansmusik, såsom en annons i dagens nummer meddelar. Då herr Wejdling nu börjar sin 6:te säsong här i nämnda egenskap, synes han här vara gerna anlitad och ha ett tacksamt fält för sin verksamhet.

Operetten »Geishan» har på de 50 gånger den gått öfver scenen tillfört Vasateaterns kassa ej mindre än 65,000 kr. brutto.

Göteborg. Lombergska operaturneén har fortfarande med gästspel af signor Mauri och herr Rittershaus å Stora teatern under december uppfört »Trubaduren», »Cavalleria rusticana», »Ernani», »Faust», »Pajazzo» och »Carmen», samt därefter »Värmländingarne» och efter jul »Geishan». Den 3 dec. gafs här en soaré af Delsbostintan, d. 10:de konserterade den unga violoncellisten fröken Elsa Ruegger från Brüssel, på väg från Norge, därifrån hon hade biträde af pianisten fröken Kaja Flejscher. Senare gafs en konsert af herr Fredr. Hjort.

Från grannlanden.

Kristiania. Under december har å Kristiania teater af pjeser med musik uppförts »Gildet paa Solhaug» med musik af Lange-Müller och »Faust» (12 dec. 100:de gången å denna teater) med fru Oselio-Björnson som gäst, samt »Lill-mor», komedi i 3 akter af Meilhac och Halévy med musik af Ole Olsen. — Eldorado-teaterns musikpjeser ha utgjorts af »Flagermusen», »Fru Potiphar» (operett af E. Diet), »Preciosa», Tiggarstudenten» och Vermländingarne» (11 dec. 101:a gången). — Vid Musikforeningens 3:e abonnementskonsert utfördes: 1 Beethoven: Symfoni, C moll; 2 De Swert: Violoncell-konsert, D. moll (fröken Elsa Ruegger); 3 Bach: Air ur D dur-Suite (f. stråkorkester); 4 Violoncellnummer af Schubert och Popper (frk. Ruegger) med piano; 5 Saint-Saëns: »Rouet d'Omphale», sympfonisk dikt. Fröken R. berömmes för mycken färdighet, själfullt och okonstladt spel. Den 10 dec. gaf Chr. Sinding konsert med endast egna kompositioner: Adurkonsert för violin och orkester, Caprice för piano, »Episodes chevaleresques», orkestersuite samt sånger. Folkkonsert, äfven med egna kompositioner, mest sånger, har gifvits af Joh. Haarklou. — Fru Olefine Moe gaf d. 4 dec. sin andra populära konsert.

Helsingfors. I fråga om musik här under december månad, vända vi oss först till teatrarne. Svenska teatern har af musikpjeser bjudit Ad. Pauls »Kristian II» med musik af Jean Sibelius samt vid jultiden »Ljungby horn», hvarvid Filharmoniska sällskapet medverkade. Italienska operasällskapet har i början af månaden uppfört »Rigoletto» och »Fra Diavolo» samt efter jul »Cavalleria», »Pajazzo» och »Faust». — Den 2 dec. gaf Filharmoniska sällskapet sin 2 symfonikonsert, med biträde af violinvirtuosen Hugo Olk. Programmet upptog: 1 Raff: Symfoni n:r 3 (»Im Walde»); 2 Joachim: Violinkonsert (1:a sats.); 3 Sibelius: Suite ur musiken till »Kristian den II». Sällskapet gaf sedan en folkkonsert i Societetshuset, der de »populära konserterna» fortgå under dir. Kajanus' ledning. Konserter ha för öfrigt gifvits af sångerskan fröken Elsa Kurtén, Akademiska sångföreningen och Helsingfors' musikförening, som bjöd på kammarmusik deribland Pianokvintett af Sinding (E. moll).

Köpenhamn. Kgl. teatern firade d. 19 dec. sitt 150-års jubileum, då efter ett preludium af Joh. Svendsen Holbergs första komedi. »Den politiske kandestöber» uppfördes. En af prof. Hansen skrifven epilog sjöngs af operans bästa krafter. Teatern har för öfrigt under december af musikpjeser haft på repertoaren »Hakon Jarl» af Öhlenschläger med musik af J. P. E. Hartmann, »Faust», »Aida», »Carmen», »Orpheus og Eurydike» samt »Elverhöj» och större balleter. — Casino-teatern har upptagit en operettfars kallad »En lystig nat» i 4 akter. Konserter har i dec. gifvits af Leonard Borwick. Maschaert & Röntgen, Studentsångföreningen och Victor Bendix, biträdd af fru Dagm. Möller. Å »paläkonserterna» under Joach. Andersens ledning ha bl. a. uppträdt sångerskan fru Hedv. Quiding-Faaborg och hr Eugen Danckwardt.

Från andra land.

Paris. Stora operan hade strax före jul sin första stora »première» för säsongen, då operan »La Burgonde», i 4 akter med text af Bergerat och le Sainte-Croix, samt musik af Paul Vidal, första gången gick öfver scenen. Handlingen är förlagd till tiden för Hunnernas krigståg och hufvudpersonerna utgöras af deras konung Attila och hans gemål Pyrrha samt den burgundiska prinsessan Ilda, som jämte ett par konungasöner gifvits honom som gisslan. De båda första akterna spelas i konungens läger i Orleans, den sista i hans palats i Pannonien. Musiken i operan säges vara melodisk men sakna originalitet. Uppsättningen var lysande och utförandet mönstergilt. Hufvudpartierna innehades af fröknarne Bréval (Ilda) och Heglon (Pyrrha) samt herr Delmas (Attila) och Alvarez (konungasonen Gauthier).

På Bouffes-Parisiens har nyligen uppförts en 3-akts-operett »Veronique», som gjort stor lycka. Texten är af A. Vanloo och G. Duval, musiken af André Messager.

Wien. På hofoperan har i början af dec. Rezniceks opera »Donna Diana» vid första uppförandet der haft stor framgång.

Mascagni har jämte librettoförfattaren vidtagit en omarbetning af sin nya opera »Iris» och torde densamma i sin nya form komma att under nästa månad uppföras på Scala-teatern i Milano.

Dödsfall.

Bettini, Alessandro, tenorsångare, f. 1820 i Novarra, afled under förra månaden. Han var på 1850-talet en mycket uppburen sångare vid Italienska operan i Paris och var sedan anställd i Milano vid Scala-teatern. B. var gift med den berömda sångerskan Zelia Trebelli, men äktenskapet blef af kort varaktighet.

Hals, Karl, norsk pianofabrikant, f. 27 april 1822, afled d. 8 dec. i Kristiania. Son af en öfverste (sed. tullförvaltare) skulle han jemte sin broder Peter († 1877) egna sig åt militära banan, men bröderna vände sig i stället åt pianofabrikantens yrke, som de började bedrifva i slutet af 1840-talet. »Bröderna Hals'» pianofabrik i Kristiania har hittills förfärdigat det betydande antalet af 14,000 instrument. Karl Hals var en mycket ansedd man och rönte flera utmärkelser. Så var han kommendör af både S:t Olafs- och Dannebrogsorden.

Ludwig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln à **50 öre.**

Svensk Musiktidnings Expedition.

Richard Anderssons Musikskola.

Vårterminen börjar den 7 Januari 1899. Anmälningsdag Torsdagen den 5 Januari kl. 12—2. Ordinarie mottagningsdagar från och med den 7 Jan. Onsdagar och Lördagar kl. $^1/_2$ 2—$^1/_2$ 3 e. m.

Brunnsgatan 28, 2 tr., Stockholm.

Filialer finnas å Söder och Östermalm. (G. 74224.)

Hedvig Svensons Musikskola.

Vårterminen börjar Lördagen den 15 Januari.
Undervisningsämnen: Piano, Ensemblespelning, Harmonilära.
Anmälningar mottagas alla dagar kl. 2—4, 5—6 e. m. **från och med den 10 till den 16 Januari; derefter** Tisd. och Fred. kl. 2—3 e. m.
Prospekt tillhandahålles.
Stockholm, Döbelnsgatan 7, 3 tr. upp.

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B, öfver gården 1 tr. upp.

Vårterminen börjar den 7 Januari och slutar den 7 Juni.
Undervisning meddelas uti *Pianospelning* och *Harmonilära*. Anmälningstid från och med den 2 Jan. kl. $^1/_2$ 1—$^1/_2$ 3. Efter den 7 Januari mottagnings- och anmälningstid Måndagar och Torsdagar kl. $^1/_2$ 1—$^1/_2$ 2.
För närmare redogörelser tillhandahålles prospekt.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Allmänna Lifförsäkringsbolaget

10 Vasagatan 10
Stockholm.

Utdelar vid första premiebetalning under 1899 till sina vinstberättigade lifförsäkrade följande

vinster för 1898:

om lifförsäkringen tagits år 1893: **10** proc.
» » » » 1892: **11** »
» » » » 1891: **13** »
» » » » 1890: **15** »
» » » » 1889: **17** »
» » » » 1888: **19** »
» » » » 1887: **20** »

allt på helårspremien.

Äro deras premier slutbetalda och hafva de tagit lifförsäkringen under tiden f. o. m. 1887 t. o. m. 1893, betalas den 30 Juni 1899 två proc. å hela premiesumman.

(G. 74205.) *Allmänna Lifförsäkringsbolaget.*

Rutinerad basunist

söker nu genast eller senare anställning. Aug. Bade, Stettin, Turnerstr. 31 C. (S. T. A. 55136.)

OBS. Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris (endast kontant) å expeditionen.

* * DANS-MUSIK * *

på piano, äfven vid mindre danstillställningar, utföres af undertecknad, som deri eger mångårig vana och erkänd skicklighet.
Order mottagas här hos hrr musikhandlare eller i min bostad, *53 Drottninggatan*, 1 tr. ö. g. t. h. (fru Claëssons pensionat).
Allm. Telefon 102 25.
Referens: Hofmusikhandlaren Lundquist.
Danskomponisten *Henning R. Wejdling.*

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG
Etablerad 1843.
Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM
Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** verldsberömda Flyglar och Pianinos.

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm.
Mästersamuelsgatan 24.

Innehåll: Adolf Fredrik Lindblad af A. L. (m. porträtt). — Prenumerationsanmälan. — Richard Wagner-festen i Berlin i dec. 1898 af »Anteros». — Musikpressen. — Carolina Östbergs 25-års-jubileum som operasångerska (med porträtt). — Fickuret som metronom. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland, från andra land. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1899.